

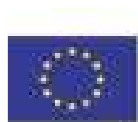
Szakmai beszámoló – Tanulmányút Svédországban

Készítette:

**Kulcsár Pál Kristóf[©], BMSZKI – Előd u. Hajléktalan szálló
szociális munkatársa**

Előzmények:

2009 novemberében sikerült közvetlenül Biczók Zoltán intézményvezető beleegyezésével és támogatásával elnyernem a **Leonardo-program¹svédországi tanulmányútját.**

Leonardo da Vinci

a kiváló angol nyelvtudás és feltétel az addiktológia területén elméleti és gyakorlati tapasztalat.

A pályázat kifejezetten a helyi szenvedélybeteg ellátásra és ártalomcsökkentésre összpontosult. A program időszak 3 hetet ölelt fel, ahol követelmény volt

A fogadó intézmény bemutatása:

Köztudott, hogy a skandináv országok nagyon magas szociális ellátórendszerrel rendelkeznek, vagyis senkit nem hagynak ellátatlanul, ez alól Stockholm városa sem kivétel.

Abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy november közepétől december közepéig részt vehettem elsősorban szenvedélybetegekkel foglalkozó intézménylátogatásokon.

Kiemelném a nynashamni **Hamnvikshemmet** terápiás otthonát, ahol egyéni esetkezelést és szupportív segítő beszélgetéseket is folytathattam konzultáció keretein belül a kliensek körében.

¹ A Leonardo da Vinci Európai Közösségi projekt, melynek célja támogatni nemzeti szintű képzési stratégiákat, megalapozva ezzel, nemzetekkel átívelő partnerségeket, elérni minőségi fejlődéseket, elősegíteni innovációkat és gondoskodni európai méretű szakmai képzésekről.

Ezen fő bázison a Nynashamn kisvárosában volt megtalálható az imént leírt intézmény. A térség gazdaságilag és iparilag rohamos fejlődésnek indult az utóbbi időkben. Ez részben a kiváló földrajzi fekvésének (Balti-tenger part határolja) és környezeti érinthetlenségének köszönhető (tagolt tengerpart).

Hamnvikshemmet, mintegy 30 férőhelyes félutasház, azon illetők számára, akik a detoxon túl vannak, és szeretnék újra kezdeni. Azonban nagyon kevés terápiás foglalkozás történik, heti három öngyógyító AA (Anonim Alkoholisták Öngyógyító Közössége), gyűlés és hetente egyszeri nagycsoport. Ezen kívül egyéni konzultáció szükség szerint. **Az elsődleges cél itt a kliensek**

fizikai és egészségi rehabilitációja.

Itt megjegyezném, hogy az addiktológiai konzultáns, mint hivatás, ismeretlen a Svéd szociális ellátórendszerben, ennek oka, hogy mindenki szociális szakember végzettségi kategóriába esik, aki elesett, rászoruló, hátrányos kliensekkel, jelen esetben szerhasználóval foglalkozik.

Egy nap Hamnvikshemmetben

Reggel van, végre nem esik az eső, zúzmarás a fű és mi, az előző nap kivágott óriás fenyőfák feldolgozásán dolgozunk.

Jól esik a fizikai munka, és az arcomba vágó szél. A fizikai munkában csaknem minden bentlakó kliens részt vehet terápiás jelleggel.

Intézménylátogatások - tapasztalatok:

Néhány nap elteltével a **Lönnen gondozóházat tekintettem meg a főváros központjában**, - magyar viszonylatban némi túlzással- de egy három csillagos szállodának felelne meg. Az ellátás a kliensek számára ingyenes. De, ha a bentlakó rendelkezik jövedelemmel, elvárják a térítésért az ételért és a szállásért cserébe.

Az átlagéletkor 33%-ban 18-25 év között ingadozik, kb. 55 férőhelyes, mindenkinek saját higiénés helyiséggel egybekötve.

A klienseknek külön-külön van egy-egy szociális gondozójuk, akik segítenek a társadalmi visszailleszkedésben. Nekünk magyaroknak szokatlan luxus kategória a **konditerem és szauna** megléte, de Svédországban ez alapszériának számít a szociális és egészségügyi ellátóhelyeken.

Innen nem messze található, egy kifejezetten hajléktalan betegekre koncentráló épület, ide nem sikerült bejutnunk. A mellette levő komplexusban működik egy kb. 30 főt befogadó szálló, egy nagy detox, és a **város szociális diszpécser szolgálat**a is.

Nem teljesen a témához tartozik, de a vezetőm, Olov autója etanollal megy, és ha a jármű fél órán át nem üzemel, akkor az autóba beépített szondát kell fűjjon a vezetője a sikeres indításhoz! Ezen **alkohol-szonda** a biztonságos és balesetmegelőző vezetést szolgálja.

Stegsholm Rehab Center

Igazából Pennsylvania vagy Wisconsin államra emlékeztet a farmokkal övezett környezet. Érzésem beigazolódik, mert hamarosan sikerül John-nal találkoznom, aki amerikai és vagy húsz éve költözött ide, párkapcsolatából kifolyólag. Örvendek, hogy végre lehet valakivel folyékonyan angolul társalogni, nem csak félszavakban gügyörészni.

Az intézmény kifejezetten heroin és más, egyéb **addikciókra szakosodott részleg**, átlagéletkor 25-50 év. **Metadon és Suboxon** kezelést folytatnak, kizárólag az orvosi előírás szerint.

A program kb. 3 hónapos. Minden egyes eltávozás után a visszatérő lakóknak egy hat részből álló **MultiScreen teszten** kell, hogy átmenjenek, azonban ezen eljárás egymagában képes az amphetamin, methamphetamin, benzodiazepin, kokain, ópiátok és a cannabis kimutatására vizeleti lakmusz segítségével.

Pozitív eredmény, azonnali kitiltás. Az alkohollal kevésbé bánnak szigorúan, erre egy külön teszt van, ami képes kimutatni három napig visszamenőleg a szerhasználatot. Ha az illető beismeri, hogy ivott a hétvégén néhány sört, nem tiltják ki. (Egyéni elbírálás alapján).

St. Klara Church

Stockholm közvetlen szívében vagyunk most, korán reggel a templom melletti épületben éppen kenem a sokadik vajas kenyeret.

Ez egy önkéntes szolgáltatás, délutánra megpakolunk egy kocsit (ez igazából egy fataliga volt), majd a rakománnyal a templomtól elindulunk ezzel az imbolygó, nyikorgó szerkezettel Stockholm karácsonyi díszekkel ornamentált, elit negyedén keresztül vezető úton az ún. **Plattan-ra, ami a régi híres droggözpont volt**. (Helyiek elmondása szerint ma az egész várost áthatja).

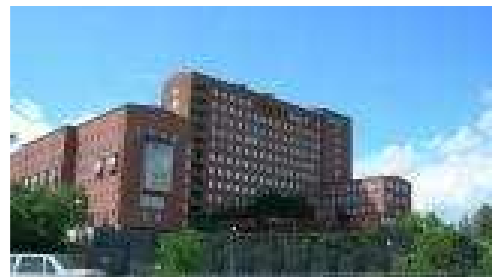

A templomról viszont az elmondható, hogy kapui mindenki számára nyitva vannak, és számos szenvedélybeteg talált itt menedéket, szeretetet és segítséget. A mai napig fönntartanak egy szerhasználóknak való részleget, ahol ügyvédi tanácsadáson kívül a gyógyulni vágyók részesülnek segélyben is. Külön köszönet **Angelonak**, aki érett angoljával sok mindenben közreműködött.

General Hospital Stockholm

Az utolsó napokban a központi kórház felnőttpszichiátria osztályát látogatjuk meg, ahol több magyar orvos és ápoló is dolgozik. Egy kint praktizáló magyar rezidens volt segítségemre az osztály működésének, mindennapi tevékenységének bemutatásában. Farmakológiai segítségnyújtás a fő prioritás, illetve a detoxikálás, de a pszicoeducáció is rutinszerű gondozás, mint a fekvőbeteg, mind, pedig az ambuláns ellátásban. Mindenkit ellátnak, aki csak oda téved. Nem utasíthatják el a kezelést, és nem is küldhetnek át senkit egyéb kórházba.

Nekik kell ellátni a beteget. Hazánk tanulhatna tőlük a betegellátás tekintetében, hiszen sok esetben nálunk a rászoruló bolyong az ellátórendszerben, és végül ellátatlan marad. Az osztály koeducált, közösségi programok vannak és önsegítő műhelyek a kórház keretein belül, illetve pasztorális lelki gondozás.

Néhány érdekesség; Svédországban senki sem ihatja, vagy drogozhatja halálra magát. Kényszergyógykezelés kötelezővé tehető. **Csak** Stockholm városában **senki sem maradhat fedél nélkül** egészen éjfélig, erre külön városi rendeletben van határozat.

Eddig a szociális munkásoknak kötelező helyet találniuk a rászorulókra, végső megoldásként egy hotelszoba is megfelel. De csak éjfélig!

Svédországért – a kor ritmusában² (Svédországi honismeret)

Stockholm [Svédország fővárosa](#) és egyben legnagyobb városa. Közigazgatásilag **Hamnvikshemmet** [Stockholm községhez](#) tartozik. Maga Stockholm lakossága 2004-ben 761 721 lelket számlált, míg a külvárosokkal együtt 1 695 946 ([Norrtälje](#), [Nykvarn](#), [Nynäshamn](#) és [Södertälje](#) kivételével). **Nynäshamn** közlekedési csomópont, több vonat cél és végállomása, hatalmas kompon ide érkeznek a kamionok elsősorban Gdask(Danzig), és egyéb észak-európai városokból. Többek között itteni átszállás után lehet kötöttpályás vasúton elérni Hamnvikshemmet A metropolisz területét [Stor-Stockholm](#)-nak hívják, ami Nagy-Stockholmot jelent. Stockholm 14 szigetre épült, amelyeket 53 híd köt össze. Mint főváros, itt található a [kormány](#) és a [Riksdag](#) nevű [parlament](#) székhelye. Ugyanitt van az [államfő](#), [XVI. Károly Gusztáv](#) király rezidenciája is.

Manapság Svédország bevándorlási cél ország, így jelentős számban képviselik magukat a kisebbségek között a régi [jugoszláv](#) területekről a háborúk elől menekültek, egyes arab országokból érkezett vendégmunkások, vagy menekültek, illetve [törökök](#) és [görögök](#).

A történelmi közelség és a szoros gazdasági kapcsolatok miatt természetesen nagy számban élnek Svédországban [norvégok](#), [dánok](#) és finnek is, azonban ők nem feltétlenül a svéd állampolgárság keretein belül.

Svédország lakosainak nagy többsége [evangélikus](#).

Svédországban szintén nem rögzítette jogszabály a hivatalos nyelvet–, érdekesség, hogy egészen 2009. július 1-jéig, amikor új nyelvtörvény került bevezetésre, amelyben a [svéd nyelv](#) már az ország hivatalos nyelveként van meghatározva.

Svédország Észak-Európa legfejlettebb ipari országa, a [Világgazdasági Fórum 2009-2010-es](#) listája szerint a világ 4. legversenyképesebb országa. Gazdasága alapját, a csúcstechnológiát képviselő iparágak, a kereskedelem és a szolgáltatások képezik.

²A svéd nemzet hitvallása, és a király mottója: „Für Sverige – I triden”

Az ország mezőgazdasága a kedvezőtlen adottságok ellenére is fejlett. Legfontosabb ágazata a szarvasmarhatartás (hús- és tej-gazdálkodás). A déli és középső területeken őszi búzát, zabot, cukorrépát, burgonyát termesztnek.

Természeti erőforrásai jelentősek és változatosak. Ásványkincsei közül legfontosabb a Lappföldön (a Sarkkörön túl) bányászott kiváló minőségű vasérc. **Kiterjedt fenyő- és lombhullató erdőinek fáját, energiában gazdag folyóit hatékonyan értékesíti.**

Korszerű vasút- és közúthálózata az ország központi és déli vidékein a legsűrűbb. Jelentős a tengeri és a belvízi hajózás is. **Nynäshamn tengeri kikötő, innen indulnak teherszállító hajók a Balti-tenger mentén. Jelentős építkezések zajlanak a tengerpart mentén, mely idegenforgalmi és gazdasági fellendülést fog eredményezni.**

A korszerű, szakosodott ipar központjai az ország középső és déli részén fekvő városokban vannak: Göteborgban, Stockholmban és Malmöben. Villamosenergia-termelését a víz- és az atomerőművek biztosítják (közel egyenlő arányban). A svéd ipar hagyományos ágazatai, közé tartozik a vaskohászat (a

világ legjobb minőségű acélját termeli) és a faipar (világhírű ágazata a gyufagyártás). Gépipara (hajó, gépkocsi) a minőségi acélt dolgozza fel. Egyike a legnagyobb papírgyártónak.

Az egész világon ismert svéd cégek az IKEA, a Volvo, a Saab, az SSAB.

Svédország a jóléti államok mintaállamaként ismert. Bár a kilencvenes évek elején itt is történtek megszorítások, és megjelent a munkanélküliség (5%), a svéd jóléti rendszer ma is rászolgál hírnevére. A fizetések azonban, mégsem kiugróan magasak:

550. 000, nettó 400. 000 forintnak megfelelő svéd korona az átlagfizetés. Mégis itt élnek a legjobban: a férfiaknál 77, a nőknél 82 év a várható élettartam.

A kiépített **jóléti rendszer a legigazságosabb Európában**: alanyi jogon járnak a fizetett szabadságok és a társadalombiztosítási szolgáltatások minden Svédországban élő embernek. A **magas szintű svéd egészségügy** messze földön híres, de a munkanélküli segély is az előző bér 80%-a, amit a munkanélküli tíz hónapig mindenképpen megkap. Számos módon támogatja az állam a svéd lakosokat, és ezeket a támogatásokat mi magyarok épp úgy igénybe vehetjük, mint maguk a svédek, ha legális bevándorlók vagyunk. E mellett az állam ingyenes nyelvtanfolyammal is segíti a letelepedők beilleszkedését. Jellemzője a svéd modellnek, hogy az állam magas jóléti kiadásait nem a lakosságtól, hanem túlnyomórészt a **vállalatoktól beszedett adókból** finanszírozza. A svédek büszkék felépített jóléti rendszerükre, és nem szeretnék, hogy bárki megingathassa azt. A többi gazdag országgal ellentétben nem tartanak a kelet-európai munkaerőtől, csak azoktól, akik nem dolgozni, hanem a jóléti rendszert megcsapolni jönnek ide. A dolgos embereket nagyon szívesen látják. Feltéve, ha tudnak svédül. Bár szinte mindenki tud angolul, az állások nagy részénél elvárják a **svéd nyelvtudást, kifejezetten érvényes a szociális – oktatási - egészségügyi – és államigazgatási területeken.**

A svéd emberek zárkózottnak, **tartózkodónak tűnnek**, és azok is. Ha valamire megkérjük őket, nagyon segítőkészek, de ne várjuk tőlük, hogy ők kezdjenek el barátkozni. (Én is ezt tapasztaltam.) Precíz nép a svéd: munkáját igyekszik maximális precizitással végezni, időpontokat beszél meg már hetekkel előre, ahova percre pontosan érkezik.

Hétköznapi Hamnvikshemmetben

Az intézmény bentlakásos rendszer szerint működik. Svédország valamennyi településéről érkezhetnek józanodni vágyók. Engem meglepett az, hogy jelenleg van olyan kliens, aki már kilencedjére lakója a háznak, és saját elmondása szerint több helyet is megjárt már. Nagyon sok a visszatérő, legalább a 80-90%-a, ismételten vissza-vissza tér. A házirend nem tiltja és nem is szabályozza ugyanis a visszatéréseket. Nálunk hazánkban, maximum négyszer van lehetőség ún.

szenvedélybeteg rehabilitáción részt venni, persze így is vannak rehabfüggők. Az ellátás térítésmentes az intézményben, mert az egészségügyi alap finanszírozza a gyógyulást. Magyarországon 2x fizeti a TB az ellátást, utána önköltséges alapon lehet rehabilitációs – terápiás házba menni, a várólista intézményenként eltérő 3-18 hónap, és szinte valamennyi ellátóban elvárják az önkéntes pénzbeli támogatást vagy a kientstől, vagy pedig a hozzátartozóktól.

Svédországban, és így Hamnvikshemmetben is tehát, ingyenes az ellátás és nem kérnek sem pénzbeli, sem pedig egyéb természetbeli támogatást. Sokan a bekerültek közül, a **St. Klara Church segítségével és közvetítésével válik az intézmény lakójává.** Többen közülük hajléktalanként érkeznek, így a szociális segítő feladata a későbbi lakhatás elrendezése is. Egyébként a svéd szociális-háló legújabb szemlélete szerint nagyban törekszik arra, hajléktalan szenvedélybetegek esetében, hogy prioritás a lakhatás elrendezése, és csak szekunder funkció a szenvedélynek a kezelése. Ezzel a szemlélettel személyesen nem értek egyet, és az engem vendégül látó intézmény stábjának jelentős része sem.

A paraszolvencia ismeretlen fogalom, nem csak itt, hanem az egész szociális – egészségügyi ellátásában.

Visszatérve a házirendre: önkéntesen kell kérni a felvételt, nem szükséges a motiváció megléte, de az együttműködés elvárás a segítőkkal. Az absztinencia nem követelmény, de az intézmény területén tilos az alkoholfogyasztás.

A kollektív reggeli ébresztés nincsen, de 7 és 8 óra között általánosan mindenki felkel és elmegy reggelizni. A segítők, akik valamennyien szociális munkások, 8 és 9 óra között felkeresik a lakókat egy nagyon rövid beszélgetés erejéig. Egyébként a szociális

munkások kevésbé leterheltek, mint hazánkban, a burn-out nem szokványos jelenség a szociális szakmában. Ebben az intézményben egy-egy szociális segítőre átlagban 3-6 kliens jut. A munkatársak a klienseket a reggeli órákban kb. 10-15 perces kis csoportban fogadják, ilyenkor kizárólag

általános állapotról érdeklődnek: „Hogy telt az éjszaka? Reggeliztek-e már? Bemennek-e a nap folyamán a városba? Szükséges-e orvosi kontroll? ...stb.

A reggelit követően elindul a nap: a kliensek tévét néznek, biliárdoznak, szaunáznak, sétálnak, bemennek a városba, interneteznek, egymással beszélgetnek, ebédelnek, uzsonnáznak, majd vacsoráznak. Az élelmek mennyisége, minősége és változatossága fölér egy többcsillagos szállodai ellátásával.

Hétfvégére a szakács, aki szintén szociális gondozó, előre elkészíti az ételme, melyet a lakók saját maguk melegítenek és tálalnak föl. Éjszakára az intézményben nem tartózkodik szociális munkatárs, ha valamilyen rendkívüli dolog történik, az arra kiválasztott klienseknek, telefonálniuk kell a vezetőségnek, akik pillanatok alatt oda érkeznek, mivel a szomszédos utcában laknak.

A ház körüli munkában segíthetnek, de nem kötelező: favágás, konyhai ételkészítés. A szobák és a hálók rendben tartása és takarítása a kliensek feladata, ez ellenőrizve is van minden nap.

Terápia nem folyik, nincsen pszichoedukáció és semmiféle pszichoterápia és csoportterápia sem! A szociális segítők, kizárólag szupportív segítői beszélgetést, egyéni konzultációt, életmódbeli tanácsadást, szociális ügyintézt végeznek, ha szükséges!

AA³ (Anonim Alkoholisták Önszolgáltató Közössége) gyűlés hetente 3x van, a megjelenés azonban nem kötelező, de ajánlott. Hetente 1x van nagycsoport, ilyenkor az összes kliens és az összes segítő közösen találkozik.

A lakók nem ebben az intézményben találkoznak először olyan fogalmakkal, mint: delírium, cirrózis, absztinencia, félutas-ház.

Tekintettel arra, hogy szinte valamennyi kliens visszaeső, így pontosan tudják az alkohol okozta negatív következményeket, az életvitelt tekintve. Ide azért jönnek, mert nyugodtak a körülmények, a társadalombiztosítás keretében biztosított a gondozás, jóízű az étel (nincs kimondva, de az intézmény hizlaldaként funkcionál), visszatérhetnek régen látott barátaikhoz, kedvesek és empátikusak a segítőik, és nem követelmény a terápiás együttműködés, mivel nincsen terápia sem! Én, mint addiktológiai konzultáns ezt jónak találom, mert tényleg vannak olyan személyiségek, akiknek semmiféle terápia nem hoz várt eredményt, pontosan azért, mert nem bevonhatóak. Persze, esettől függően, például egy pszichotikusnál, elengedhetetlen a pszichés és farmakológias segítség, máskülönben meghal az illető. Van néhány skizoid, paranoid skizofrén, mániás depressziós és borderline lakó is, bár az alkohol a fő probléma.

Sokan a kliensek közül, családból érkeznek, el-elvétve fordul meg évente kb. 8-10 fő, akinek nincsen hozzátartozója, nem tartja a kapcsolatot a családjával, bizonytalan számára a lakhatás, munkahelye sincsen, szomatikus beteg, de akut segítséget igényelne. Munkahellyel nem minden

³„Az Anonim Alkoholisták olyan férfiak és nők közössége, akik megosztják egymással tapasztalataikat, erejüket és azon reményüket, hogy megoldhatják közös problémájukat, valamint segíthetnek másoknak felépülni az alkoholizmusból. A közösséghez való tartozás egyetlen feltétele az ivással való felhagyás vágya. Az AA-tagság nem jár illetékel vagy díjjal, mi önellátók vagyunk a saját hozzájárulásainkból. Az AA nem szövetkezik semmiféle szektával, felekezettel, szervezettel vagy intézménnyel, nem politizál, nem kíván semmiféle vitába bonyolódni, nem támogat, és nem ellenez semmilyen ügyet. Elsődleges célunk józannak maradni, és más alkoholistákat hozzásegíteni a józansághoz.”

kliens rendelkezik, így a szociális segítők feladata a későbbi munkahelykeresés, illetve a munkához segítség.

A lakók átlagban 3 hónapot töltenek itt, majd egy fokozottabb kontrollt biztosított kezelőhelyre mennek tovább, vagy vissza családjukhoz.

A bentlakók gyakorlatilag bármikor fogathatnak látogatókat, de a szociális gondozók, segítők, szeretik, ha előre jelzik a lakók a vendégek érkezését. A látogatók egész nap ott tartózkodhatnak, de vacsoráig ajánlott elhagyni a rehabilitációs házat. Telefonon, Interneten, postai úton, korlátlan módon lehet kapcsolatot fenntartani.

Az intézménynek van egy VOLVO gépkocsija (bio-etanollal működik), illetve egy

8 személyes furgonja, ami céges autó, de a

kliensek érdekeit szolgálja: szociális ügyintézés, hétféle nagy bevásárlás, fakultatív horgászat, istentiszteletek, misék látogatása, kórházi ambuláns rendelések, banki ügyintézés, posta, nyugdíj, kereset folyósítások...stb.). A gyógyszerárba a gondozók kísérésével mennek el.

Nynäshamn a józanodni vágyók szolgálatában

A kisvárosban élőkben mára már semmiféle ellenszenv vagy kifogás nem fogalmazódik meg a józanodni vágyó alkoholistákkal szemben. Az ottani munkatársaktól tudom, hogy nem mindig volt ez így. A környékbeli lakók nagyon is idegenkedtek és sok mindenben akadályt is

állítottak a megnyitás idején. Ebben az is közrejátszott, hogy a házban nagyon sok ideig gyermekotthon működött, és érthető módon nagy volt a váltás az alkoholisták beköltözése révén. Mostanra nem csak a

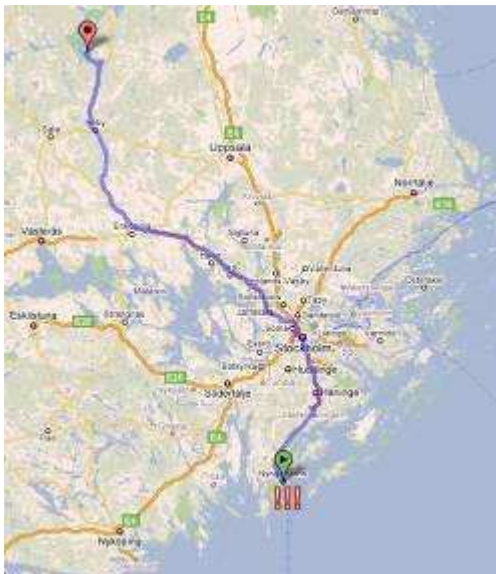

környékbeliek, de a városi tisztségviselők is támogatják a lakókat (ha szükséges szociális segély, ingyenes gyógyszer, utazási költségtérítés).

A nynäshamni egyházi közösség is a maga szerény eszközeivel, de igyekszik támogatást adni. A kisvárosban van külön evangélikus és baptista egyházi felekezeti színtér is (ez utóbbiban több kint élő magyar családdal is lehet ismerkedni).

A kisvárosban minden rendelkezésre áll a gyógyulás terén: tengerparti levegő, professzionális segítő szakemberek, környezeti táj, csendes svédországi tájkörnyezet, északi konyha, lelki élet,).

A város topográfiaiilag déli fekvésű, tagolt tengerparttal körülívelt terület. A brackish⁴ víz segítségével közvetlenül ki lehet jutni a nyílt Balti-tengerre. A levegő nagyon tiszta. Ezt kihasználta a város: turisztikai látványosság és egyben idegenforgalmi gócpont egész Svédországban elhíresült szálloda és konferencia központ, ami a tengerre épült!

⁴A brekkvíz (magyar fordítás) édesvízzel kevert tengervíz, olyanfajta víz, amelynek sótartalma kevésbé magas, mint a tengervízé. Általában a tölcse-torkolatoknál figyelhető meg, legnagyobb elterülési területe a Földön a Balti-tenger déli partvidéke, és a Hudson folyó öble Észak Amerikában.

Nynäshamn városát nem csak a fentiek miatt ismerik az emberek egész Svédországban. Kiemelt jelentőségű a tengeri teher szállítmány forgalma. Innen több északi országba (Norvégia, Dánia, Finnország), de még az USA-ba is történik rakomány szállítás.

sban éppen ezért sok az idegen, külföldi országból érkező **vendégmunkás** (többségében lengyelek, illetve litvánok). Ők többségében férfiak és fizikai

A
váro

munkát végeznek, kamionsofőrök elsősorban.

A település nagyon nyugodt és barátságos. Minden megtalálható: bölcsőde, óvoda, iskola, gyógyszertár, üzletsorok, templomok, orvosi rendelők, panziók, vendégházak).

Nagy beruházások vették kezdetét nem túl régen, melyek mai napig folytatódnak. Az ott élők nagy lehetőségeket látnak a kikötő mellé épülő és tervezett komplexumban. Régen egy hatalmas hadi tengerészeti

bázis teleppel rendelkezett, helyére épülnek majd: olajfinomító, shopping center, mozi, színház.). A jelenlegi lélekszám a mostanihoz képest várhatóan meg fog ugrani 10.000 fővel, melyet nagyon várnak az ott élők és a városatyák. Minden csak úgy épülhet, a

legnagyobb körültekintés és elővigyázat mellett, hogy a meglévő környezetet védik és óvják.

Maga Hamnvikshemmet épületei szépen beleolvadnak a táj sziklával borított dombjaiba. Eldugott, nehezen megtalálható első alkalomra. Emlékszem megérkezésem éjszakájára, ömlő esőben, óriási méretű hátizsákkal bolyongván a vasútállomás körül, útbaigazítást kérve.

Legnagyobb megdöbbenésemre az általam megkérdezettek nem is hallottak semmiféle rehabilitációs intézményről a környéken. Egy idő után a dolog kezdett nagyon gyanússá válni, már magát a bivakolást is komolyan fontolgattam 35 éves hegymászó múltammal, amikor

összetalálkoztam egy taxissal, aki azonnal tudta, hogy miről is van szó, és kérésemre elvitt az intézménybe.

Másnap kiderült, hogy az állomástól mintegy negyedórányi sétámba került volna csak. A főépület maga a felvételi épület is egyben, itt működnek a közvetlen vezetőség irodái, a konyha (nagyon modern, elképesztő hatékonyságú tisztítóberendezésekkel), az ebédlő és néhány kisebb szoba is, amelyek otthont adnak az AA gyűléseknek és rekreációs tevékenységeknek is.

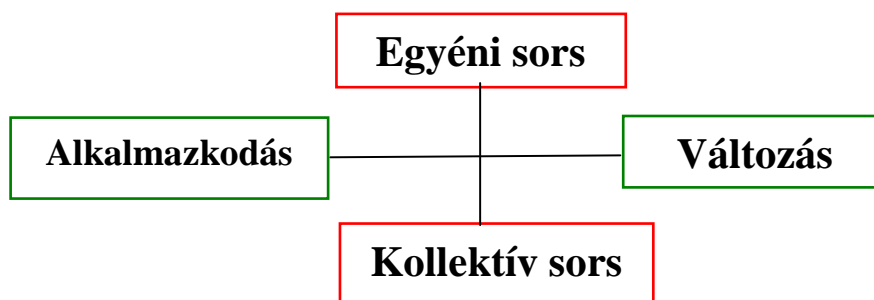

A földszinten működik talán az intézmény szívének is nevezhető szoba, itt zajlik a minden napot nyitó közös team, továbbá a napi gyógyszerosztás is ide van irányítva. A rövid team után

együtt reggeliztünk minden nap, határozottan érezhető volt a családi és baráti szellem. Ez nagyon megfogott. Az emeleten néhány helység ki van alakítva a bentlakók számára. A legfelső emeleten található az intézményvezető kicsinek semmiképpen sem nevezhető irodája is.

A lakók többsége két jelentős méretű, téglalap alakú épületben van elszállásolva, mindkettő kerek szék rámpával rendelkezik. A telken található még egy gazdasági épület, egy szaunával felszerelt, néhány hálószobával is rendelkező ház, továbbá már a telekhatáron kívül, de az intézményhez tartozó, éppen eladás alatt lévő faház is. Én is itt lettem elszállásolva, a már itt lakó két kliens mellé harmadiknak. (Ezek közül az egyiknek van egy ikertestvére, és szintén Hamnvikshemmet lakója volt! Addiktológiai szempontból ez elég ritka, hogy ikrek ugyan azzal a problémával küzdenek. Nagyon jó viszonyt alakítottam ki velük, de bevallom őszintén, hogy nem mindig voltam benne biztos, hogy éppen melyikkel beszélek!)

Önsegítés a mindennapokban

Hamnvikshemmetben a legfőbb segítői támasz az önsegítő-modell, melyet az Anonim Alkoholisták heti háromszori ülésén gyakorolnak a kliensek. Az önsegítő csoport, más néven támogató csoport; olyan csoport, amely kölcsönös támogatást nyújt tagjainak. Az önsegítő csoport alkalmas arra, hogy hasonló tapasztalatokkal rendelkező emberek megosszák érzéseiket, problémáikat és információikat.

Az önsegítő csoportok valamilyen **speciális**, a tagokat **egyaránt érintő probléma megoldására**, valamilyen közös cél elérésére **szerveződött társulások**, amelyek tagjai egyenrangú felek. Céljaik elérésének fő eszköze a kölcsönös, konkrét **segítségnyújtás**.

A csoport tehát:

- „valahová tartozást” és támogatást jelent
- empátiával viszonyul az egyénhez, aki ez által megszabadul az elszigeteltség érzésétől
- fenntartja a jobb élet reményét
- segíthet a lelkiileg megterhelő évfordulók átvészelésében
- új lehetőséget villant fel a problémamegoldásra
- alkalmas a félelmek és szorongások megbeszélésére, hangoztatására
- teret ad a problémára
- biztosítja az információk bizalmas kezelését
- olyan helyszínen, ahol nagy hangsúlyt kap az együttérzés, és senki sem ítélkezik

A csoport mindemellett arra is alkalmas, hogy az **egyén információkhoz** jusson az egyén problémájának felvállalásáról, a **tanácsadás** lehetőségeiről. A csoport támogatása fokozatosan feloldhatja a reménytelenség érzését, és eszközöket nyújthat a **kontroll** visszaszerzéséhez. Egyik célja ennek értelmében a **képessé tétel (empowerment)**.

Az azonos problémákkal küzdők empátikus, szolidáris készségére számítani lehet az önségítő mozgalmakban. Az emberekben tehát **nem a beteg részt kell keresni, hanem az egészségeset felerősíteni**. Lehetőséget kell adni arra, hogy az emberek segíthessenek egymásnak és ez által maguknak magukért.

Az önségítő csoportokat olyan személyek alkotják, akik bizonyos, mindenkinél azonos típusú probléma által személyesen érintettek. Működése során a résztvevők felelősek a tevékenységek és prioritások kialakításáért, tehát nincs szó „külső” vezetésről. Jelentősen befolyásolhatják az érintettek beilleszkedését és lelkiállapotuk javulását. Napjainkban egyre növekvő számban alakulnak.

Az igény két forrásból eredt:

- Kielégítetlen egyéni szükségletekből
- A formális szervezetek részéről, a további támogatás és gondozás érdekében

Az önsegítő csoportok **sosem lépik túl** a társas kis csoport klasszikus létszámhatárait, és ennek következtében jellegük messzemenően **személyes**; fő aktivitásuk a szemtől szemben való találkozás, kommunikáció és közös tanulás. Hetente többször egy-két-három órára találkoznak, lehetőség szerint **semleges**, valamilyen intézményhez vagy szervezethez tartozó helyen. Minden csoporttagnak egyenlő jogai vannak, **formálisan nincs vezető**, a szabályteremtés, **identitás-meghatározás** közösen történik. A csoportba való bekerülés alapmotivációja az, hogy a csoporttag **önmagán segítsen**, nem pedig az, hogy másoknak segítsen. Ugyanakkor a keletkező kapcsolatokban az önsegítés egyben mások segítésének eszközévé is lesz. A részvétel legtöbb esetben **ingyenes**. A csoport munkáját, a követendő célokat és az alkalmazandó eszközöket a tagok saját maguk határozzák meg. A közvetlen érintkezésben a tagok által messzemenően misztifikált, személyes és egyénivé lett konfliktusokról és traumákról kiderül azok **paradigmatikus** szerkezete, aminek következtében a kezelési eljárások közösen kialakított modelljeit is elsajátítják a csoporttagok. Az a trauma, hátrány vagy megbetegítő konfliktus, mely a csoporttagot a társadalomban a többiektől elkülönítette, az önsegítő csoport közösségében másokkal egyesíti. A keletkező hatást a csoporttagok a misztifikáció és a megbélyegzettség feloldásaként élik át. Ennek következtében mindenki voltaképpen **kettős szerepben** van jelen: egyszerre **segített és segítő**. (Ez persze teljesen képtelenség). A csoportban keletkező hatások jelentős transzferpotenciállal rendelkeznek, mely kisugárzik a csoporton kívül folytatott **életvezetés** egészére is.

Az önsegítő csoportok különböző típusaival kapcsolatos vizsgálatok azt mutatják, hogy ritka, amikor teljes elkülönültség mutatkozik a professzionális intézményrendszer és az önsegítő csoportok között. A létező intézményrendszerek **professzionális résztvevői** számára föltétlenül ajánlatos az önsegítő csoportokban rejlő **lehetőségek alapos ismerete**. A szakembereknek informálniuk kellene klienseiket, föl kellene hívniuk a páciensek figyelmét az önszerveződés előnyeire, és saját szakmai eredményességük növelése érdekében el kellene érniük az önsegítő

csoporthoz támogatásának biztosítását. Sajnos a gyakorlatban sok esetben a laikus és a professzionális elem kölcsönös előítéletektől terhelt szembenállása mutatkozik, miáltal a viszony kölcsönösen elmérgesedik, s ezen mindenki csak veszít.

Segítői beszélgetés

A szociális szakemberek **Hamnvikshemmetben** gyakorlatilag segítői beszélgetés által gondozzák verbális formában a klienseiket, ahol a szóközpontúság mellett, nagy jelentőséggel bír a non-direkt attitűd. Egyrészt azért, mert kitüntetett helye van a személyes átélésben, érettségben, másrészt, mert erősen a tanácsosztogatóra vagyunk beállva.

Sokkal könnyebb tanácsot adni, mint őszinte, hiteles segítőkésszeggel és beleéléssel, saját élményeinkre támaszkodva mintául szolgálni.

A non-direkt attitűd tanítására ezért van szükség, mert a jó szándék önmagában még

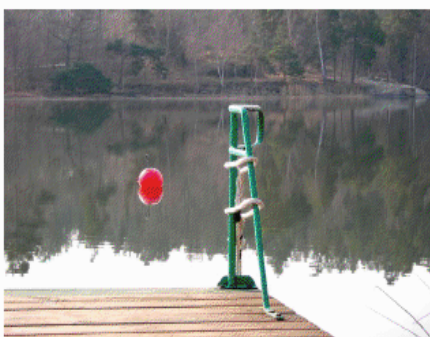
kevés az eredményes és hatékony együttműködéshez kliens és segítő között.

Alapszabályként értelmezhető, azaz alapgondolat, hogy a kliens, érez, megél, reagál. Érdekes olyan légkört kialakítani, már a segítői beszélgetés legelején, melyben érezheti a kliens, hogy megértjük őt, elfogadjuk, és érzelmi részről támogatjuk.

A hamnvikshemmeti segítő a segítő beszélgetések alatt a segítő nem jegyzetel, nem használ diktafont, hanem figyel! Összpontosít a kliensre, őt támogatja, őrá reflektál, őt erősíti, ritkán kérdez, nem tanácsol, hanem vezeti kliensét.

Konklúzió

A sikeres felépüléshez vezető út "tisztítótüze" lehet **Hamnvikshemmet** intézménye is. Az itt dolgozók elkötelezettsége és a szakma szeretete megkönnyíti az itt tartózkodás szigorú és puritán voltából eredő konfliktushelyzeteket, gyakran életre szóló barátságok kötődnek. Az intézmény különösen nagy hangsúlyt helyez a program sikeres befejezőinek a visszajelzéseire.

Verksamhetschef

Olov Åkerman

E-post: olov.akerman@sot.stockholm.se

Adress

Box 203, 149 23 Nynäshamn

Telefon: 08 - 520 603 30 - 40

Fax. 08 - 520 141 18

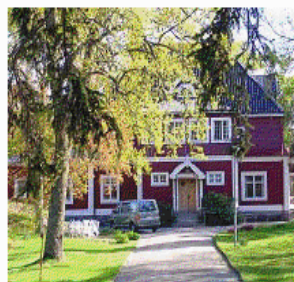
Besöksadress

Videgatan 1 B, 149 51 Nynäshamn

HAMNVIKSHEMMET

STOCKHOLM HVB VUXNA

Omvårdnadshem i Skärgårdsmiljö

- Boende och lättare omvårdnad
- Fysisk och psykisk återhämtning
- Självständigt boende med tillsyn